

El proper llibre de Curbet advoca per una nova ètica de la responsabilitat planetària

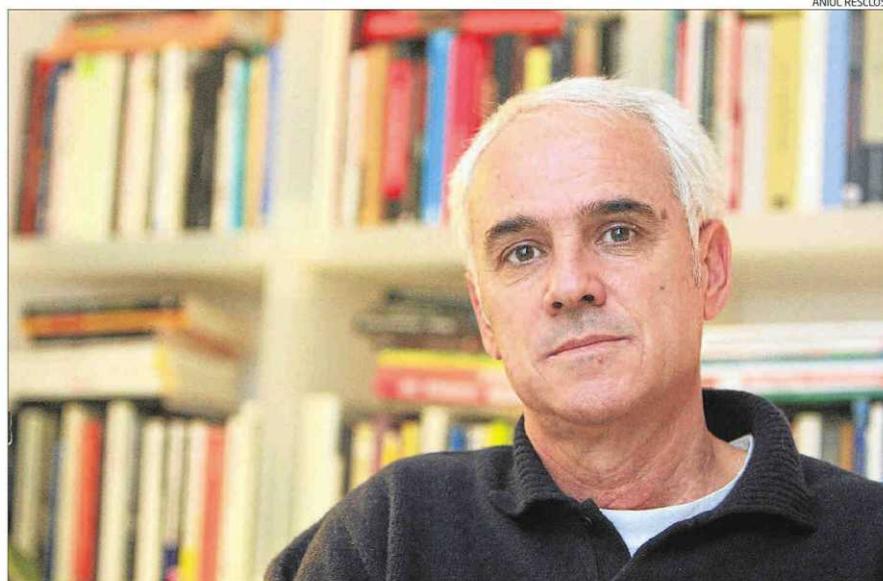
► L'expert presenta a Girona «Un món insegur», on afirma que ens hem convertit en una «comunitat de perill mundial»

GIRONA | DANIEL BONAVENTURA

■ L'expert en seguretat ciutadana Jaume Curbet parteix de l'evidència d'un autèntic «risc de catàstrofe planetària» per afirmar que ens hem convertit en una «comunitat de perill mundial» i defensar «sense demora» la construcció d'una nova «ètica de la responsabilitat planetària».

Director del Màster en Polítiques Públiques de Seguretat de la Universitat Oberta de Catalunya, i professor associat d'Estudis de Criminologia de la Facultat de Dret de la UdG, Curbet presentarà el proper 21 de gener a Girona el seu nou llibre *Un món insegur. La seguretat en la societat del risc* (CCG Edicions). Aquest acte formarà part del vintè aniversari de la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani, i es durà a terme a la Fontana d'Or, amb la participació de Josep M. Terricabras i Antoni Puigverd.

Després de reflexionar sobre la percepció de la inseguretat des de diverses branques del coneixement (física, biologia, psicologia i sociologia), Curbet estableix tres nivells de percepció de la insegure-

ANIOL RESCOSA

Jaume Curbet.

tat: egocèntric (jo contra tots), etnocèntric (nosaltres contra ells) i mundocèntric (tots nosaltres). Seguint els seus arguments, l'estadi

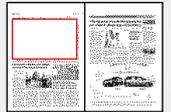
egocèntric no pot conduir més que al «formiguer enfollit», ja que tothom s'arma per lluitar contra tots, i genera encara més insegu-

retat. Semblantment, el segon nivell, l'etnocèntric, tot i desplegar una visió més evolucionada, suposa un tipus de lleialtat limitada

a una porció de la humanitat, sigui aquesta la família, la nació, la raça o la comunitat religiosa, i no elimina, sinó que trasllada els riscos i els conflictes de l'esfera estrictament individual a la grupal.

Curbet conclou que tant la cerca individual com la grupal de seguretat aconsegueixen justament el contrari del que pretenen, ja que produeixen i cronifiquen la màxima inseguretat, fins al punt que, paradoxalment, «mai abans la Humanitat havia estat tan a prop com ara de l'autoextinció» i «per això resulta inajornable l'emergència d'una «consciència mundicèntrica (o autènticament cosmopolita) capaç d'aturar -qui sap si a temps- aquesta insensata carrera cap al no-res».

Curbet cita Beck (2009) per pronosticar que aquesta salvadora consciència mundicèntrica no apareixerà com un acte voluntarista, sinó com la resposta inevitable davant una amenaça imminent i descomunal: «La política climàtica es convertirà en "cosmopolita" en tot el món, i ho farà no per convenció individual, sinó pel realisme de la simple supervivència».

El fil d'Ariadna de la seguretat

► Entendre el context en què es genera la violència és fonamental per crear seguretat, indica l'especialista Jaume Curbet

GIRONA | E.PADILLA

■ «No només s'ha de fer front a la violència, sinó entendre el context que genera fets que no són extraordinaris. Hi ha una seqüència, un fil», reflexiona l'especialista en polítiques de seguretat Jaume Curbet davant una quarantena de policies, bombers, tècnics de protecció civil i altres especialistes de la seguretat pública que conformen l'auditori de la primera sessió del seminari *La seguretat en la societat del risc*. El ponent posa com a exemples d'aquests fets no extraordinaris el presumpte assassí en massa garrotxí Pere Puig i també els fets de Tucson -sis morts i 14 ferits en un tiroteig dins la seu del govern d'Arizona, als Estats Units- per indicar que una actuació de seguretat òptima no es limita a detenir l'autor dels fets i posar-lo en mans del jutge, sinó a l'anàlisi dels «conflictes originaris» que, «tard o d'hora, generaran violències interpersonals». Els policies no triguen gens a qüestionar com es pot actuar preventivament per evitar fets com aquests sense coartar la llibertat de les persones.

Curbet, filòsof i criminòleg de formació, és el director del màster de Politiques Públiques de Seguretat que ofereixen la UOC i l'Institut de Seguretat Pública de Ca-

LA CLAU

CÀTEDRA FERRATER MORA

La seguretat en la societat del risc

► La càtedra, amb el filòsof Josep Maria Terricabras al capdavant, ofereix aquest curs, que va començar ahir, durant el 21, 24, 26 i 28 de gener. Els seminaris són de cinc a vuit de la tarda a La Fontana d'Or i la inscripció és gratuïta.

talunya i, fins al 28 de gener, ponent i catalitzador d'un debat sobre seguretat, des del punt de vista objectiu i també des de la percepció subjectiva, organitzat per la Càtedra Ferrater Mora de la Universitat de Girona. Les qüestions que proposa -control social i seguretat *versus* llibertat, la necessitat d'una certa estabilitat per dotar de seguretat un món en constant evolució i on fins i tot el concepte mateix de seguretat canvia dia rere dia- seran interpretades per tots els participants en el seminari amb l'objectiu d'extreure, de la teoria, pautes pràctiques vàlides. En el descans, l'auditori considera que el contingut del seminari i el debat que genera és interessant, però que, a la pràctica, la policia en té prou, i de sobres, d'apagar els focs que genera

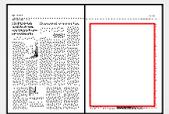
Policies, bombers, tècnics de protecció civil i altres especialistes en seguretat, els assistents al seminari.

el dia a dia.

I malgrat tot, Curbet fa aixecar les orelles a l'auditori amb una frase d'una lògica demolidora: només una anàlisi eficaç de la inseguretat permet estratègies de seguretat eficients. Només un problema ben plantejat té solució, apunta el primer paràgraf del temari de les ponències. Puig, apunta Curbet, «no agafa una escopeta perquè sí. Por-

tava molt de temps cuinant-se». Com intervenir, però, abans que es produeixi l'acte criminal, es planteja el policia? Curbet apunta que la seguretat ja no s'emmarca tan sols que les institucions resolguin problemes objectius, sinó que «són molts els actors que hi intervenen i cal buscar noves formes de governança amb la participació de tots els actors que hi juguen». L'es-

clariment de quin són aquests actors i els seus rols seran motiu de les següents ponències en les quals s'anàlitzarà, de manera transversal, el fenomen de la inseguretat ciutadana, que no és, «com encara sostenen alguns, una neurosi col·lectiva», però que «tampoc es correspon amb un augment constant i arreu de tots els fets delictius». El debat està servit.

Jaume Curbet

Expert en seguretat ciutadana, imparteix des d'ahir a la Fontana d'Or de Girona el curs de cinc dies *La seguretat en la societat del risc*, tot un èxit amb una seixantena d'inscrits, entre ells molts directius policials. Divendres presentarà el llibre *Un món insegur* (CCG Edicions), on analitza les revoltes violentes i proposa com gestionar-les.

«Hem creat a Salt una bomba social i només ens fixem en el factor ètnic»

Daniel Bonaventura
GIRONA

■ La seva lúcida anàlisi de les causes de la violència, i els clarívidents, per bé que no fàcils, remeis que proposa, han convertit Jaume Curbet (Girona, 1952) en un referent de prestigi internacional en la matèria. Aquests dies, en el marc dels actes del vintè aniversari de la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani de la UdG, imparteix un curs i presenta un llibre que no podrien ser més oportuns per ajudar a comprendre fenòmens violents com els de Salt.

■ **El ressentiment dels més necessitats i humiliats contra els rics és una de les causes de l'esclat violent a les ciutats del Magrib, al sud de Xile o a Salt?**

■ Jo crec que sí. En tots els continents veiem explosions que tenen el comú denominador que estan protagonitzades per joves. No hem d'oblidar que, històricament, quan hi ha hagut cicles en els quals la joventut ha vist allargat el període de passar a adult, aquest procés ha derivat en violència. La crema de cotxes dels suburbis de París ens va avisar fa uns anys d'això, i Salt ens està avisant d'això.

■ **Com s'expliquen aquestes temptatives de revolta?**

■ La reducció de l'esperança en els joves del procés d'incorporació a la societat crea un grup social que té una energia vital terrorífica que ha de canalitzar d'alguna manera, i no té sortida. Si a més a més això es tradueix en una guetització, com és el cas de Salt, i s'hi afegeix l'element ètnic, això és una bomba. Això és crear una bomba. El que hem estat creant per activa i per passiva és una bomba. Curiosament, en les anàlisis que fem, només ens fixem en el factor ètnic: són moros.

■ **Què respon a la gent que vincula immigració amb inseguretat ciutadana?**

■ Doncs que s'informin. Com a éssers intel·ligents que som, primer ens hem d'informar. Només cal mirar les fotos de Salt que surten als diaris. Tots són adolescents. És una revolta d'adolescents que pateixen una situació econòmica de marginació, d'exclusió i de guetització. Allò estrany és que no hagi explotat fins ara. El problema és que no veiem aquest conflicte, i només intentem resoldre el problema de la violència.

■ **L'alcalde de Salt, Iolanda Pineda, ha proposat més contundència policial i judicial. És aquesta la solució?**

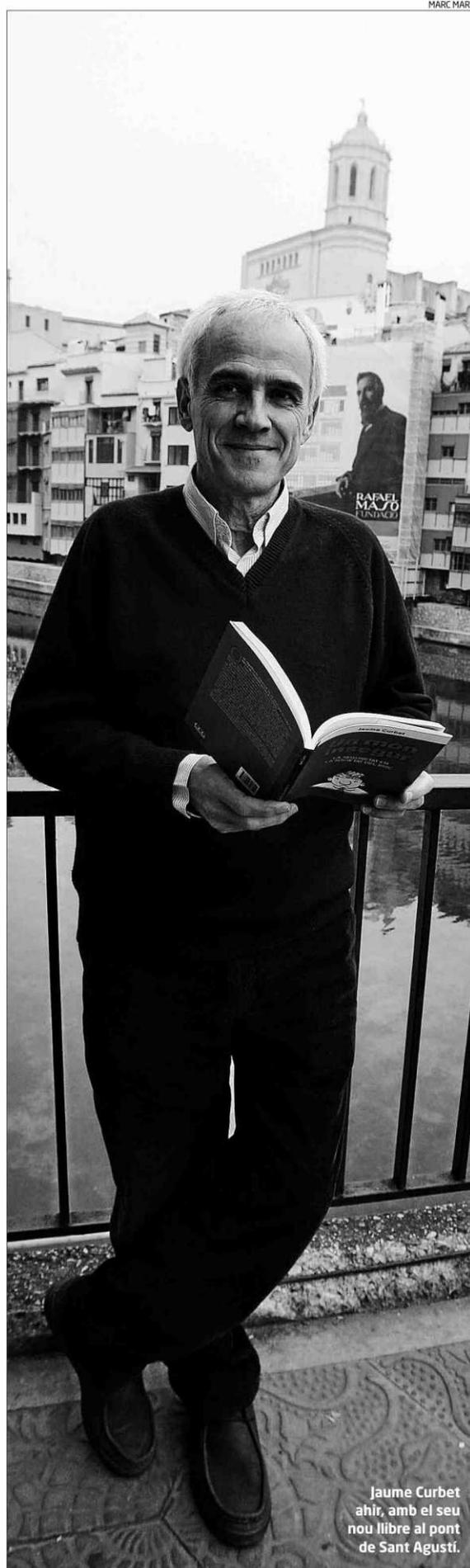
■ Per mi no és suficient. I si només és més mà dura, és contraproduent. Hi ha unes lleis que s'han de complir, l'ordre és un valor de la convivència. No es pot deixar impune qui practica la violència. Ara bé, si ens quedem aquí, ens haurem equivocat un cop més, i cada cop que ens equivoquem, com que el temps va passant, és una equivocació més tràgica i més difícil de reparar. Això és una situació econòmica, social i políticament insostenible. Necessita mesures...

■ **Com ha d'actuar la policia?**

■ Si l'actuació policial és proporcionada, ajuda a reduir la violència. Si és desproporcionada, i es posa al mateix nivell que els adolescents, com hem vist a França i a Tunísia, empitjora. Mà dura vol dir complir la llei, no ser més durs que ells. No ens equivoquem, són adolescents i el que estan esperant precisament és un enfrontament per poder entrar en una espiral d'autoafirmació. S'ha d'anar molt alerta i no entrar en aquest joc. Cal aplicar la justícia demostrant que aquest és un valor envejable, i no a l'inrevés.

■ **Què més cal fer?**

■ Mentre fem això, paral·lelament

Jaume Curbet ahir, amb el seu nou llibre al pont de Sant Agustí.

hauríem de començar a mirar el conflicte, els processos que hi ha al darrere. Si hi ha processos delictius i instrumentalització, per això hi ha la policia, per anar a l'arrel, per identificar, detenir, acusar i jutjar. Però amb bisturí, amb microcirurgia, per no estendre el mal, sinó per localitzar-lo i extreure'l.

■ **I què més?**

■ En paral·lel s'ha d'anar a les causes econòmiques i socials. Salt es plantejava la reurbanització d'aquella part més afectada. És una bona via. El camí és buscar les causes i començar les transformacions que calguin amb accions molt potents. Si no, demà hi haurà nous brots més violents.

■ **Els revoltats tampoc no demanen res concret, no?**

■ És un sector social que ha perdut tota esperança pels canals legals que la societat li brinda i ha pres models al·legals. Els seus herois estan en l'economia delictiva, al marge d'una societat de la qual no se senten part, perquè no els obre cap porta. Siguin marroquins o no ho siguin.

■ **El cap de l'oposició, Jaume Torramadé, ha advertit de l'increment dels conflictes en la mesura que es retirin les ajudes socials. És clar que durant el seu mandat es va impulsar l'Espai Gironès...**

■ Independentment de qui ho digui, és cert que reduir l'estat del benestar és reduir les mesures d'esmoreïment dels terribles efectes de la crisi econòmica. Semblem beneïts... és com anar a 200 km/h contra un mur i renunciar a l'airbag.

■ **Té fonament el debat social que vincula la crisi econòmica amb l'assassinat múltiple d'Olot?**

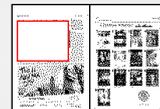
■ Quan hi ha un cas de violència que ens sobta, com el d'Olot, ràpidament la interpretació dominant és la psicopatològica. Per reacció hi ha la versió contrària: no és un individu tarat, sinó una societat malalta. Aquí neix una discussió que no es resol mai. Jo diria que la interpretació és la conjunció de totes dues, és psicosocial. No tots els individus amb dificultats agafen una escopeta i van a matar, però quan hi ha tensió social, l'energia surt pels punts de fractura, i són els individus psicològicament més fràgils els que exploten.

■ **El seu curs a la Fontana d'Or té una seixantena d'inscrits, en bona part directius de cossos policials...**

■ També hi ha directius de la seguretat privada, directius de bombers, professors de filosofia, de sociologia, de criminologia, alumnes, directores d'organitzacions de resolució de conflictes. Per mi una de les virtuts d'aquest curs és que és una experiència molt nova d'aplegar un grup potentíssim per la càrrega d'experiències diverses i complementàries que aporten. A més, la immensa majoria porten una gran càrrega professional.

■ **Té esperança en la nova treva que ha declarat ETA?**

■ És clar que tinc esperança. El fet és que ETA fa més temps que mai que no mata. La pilota ara és en el camp de la societat democràtica. Totes les parts han de cedir, però els representants polítics no ho estan acceptant.

Curbet omple La Fontana d'Or amb la presentació del llibre «Un món insegur»

► Puigvert afirma que l'autor converteix la reflexió sobre la inseguretats en una «visió del món»

GIRONA | DANIEL BONAVENTURA

■ Jaume Curbet va responsabilitzar-se de les polítiques de seguretat ciutadana en el primer govern municipal democràtic a Girona, fa ja tres dècades, i d'aleshores ençà ha esdevingut un autor influent en la matèria. El compendi d'aquests trenta anys de reflexions l'ha condensat en el llibre *Un món insegur* (CCG Edicions), que ahir va presentar a La Fontana d'Or de Girona, en un acte concorregut per més de 120 persones, entre elles l'alcalde de Salt, Iolanda Pineda, els exconsellers Joaquim Nadal i Marina Geli, i els alcaldables a Girona Carles Puigdemont (CiU) i Blanca Palamada (ERC).

El tema de la seguretat suscita més interès que mai, però la d'ahir no va ser una lliçó pràctica de resolució de conflictes de carrer. L'acte va mantenir l'alt nivell de la interpretació filosòfica, del pensament, gràcies a les argumentacions dialèctiques del catedràtic Josep Maria Terricabras, que va saber discrepar subtilment de la tesi de Curbet -«ell és més cartesiana i jo sóc més wittgensteniana»-, tot i assegurar que assumeix «plenament» els objectius d'un llibre que va

MARC MARTÍ

Curbet, davant Terricabras, a l'inici de l'acte, amb la sala noble de La Fontana d'Or plena de públic.

lloar profusament, i la lectura del qual va recomanar amb sinceritat. Terricabras va subscriure la denúncia que Curbet fa de la «hipocresia social» de defensa de la seguretat pròpia sense buscar les causes de la inseguretats. En aquest sentit va citar pejorativament José María Aznar, el qual acostuma a manifestar-se partidari de combatre la inseguretats amb la força, sense escatir-ne les causes.

D'altra banda, l'escriptor Antoni

Puigvert va afirmar que Curbet ha sabut convertir la seva visió de la seguretat en «una visió del món». En aquest sentit, va dir, el llibre és «una reflexió intel·lectual sobre el món amb el fil conductor de la inseguretats i les nostres pors».

La d'ahir va ser una lliçó filosòfica, i també emotiva, molt emotiva quan Curbet va assegurar que s'ha trobat davant la mort, la mort com un fet, no la filosòfica, i que ha redactat el llibre durant els darrers

tres anys amb el convenciment que és la seva «última obra».

Curbet, que viu a cavall entre Bogotà i Girona, va comparar aquestes dues ciutats. Els ciutadans de la caòtica i violenta capital sud-americana no tenen un acusat sentiment d'inseguretats, mentre els de la dolça i acomodada Girona, com passa a la resta de Catalunya, tot i registrar menys actes violents que la mitjana europea, tenen una major percepció d'inseguretats.

SOCIETAT

El llibre de Curbet

La Fontana d'or de Girona va ser anit l'escenari de la presentació del llibre *Un món insegur. La seguretat en la societat de risc*. L'autor de l'obra és Jaume Curbet, un tècnic en matèria de segure-

tat que va dirigir l'escola de policia de Girona. En l'acte de presentació hi van intervenir dos habituals d'aquesta mena d'esdeveniments: Josep-Maria Terricabras i Antoni Puigvert.

4 Dominical
Diumenge 30
de gener de 2011**JAUME Curbet Hereu** **Expert en seguretat ciutadana, autor del llibre «Un món insegur»**

Dirigeix el Màster en línia en Polítiques públiques de Seguretat de la Universitat Oberta de Catalunya. Acaba d'impartir a Girona el curset «La seguretat en la societat del risc», en el marc de la Càtedra Ferrater Mora de la UdG, i també fa ben poc ha presentat el seu darrer llibre, «Un món insegur».

L'hora de

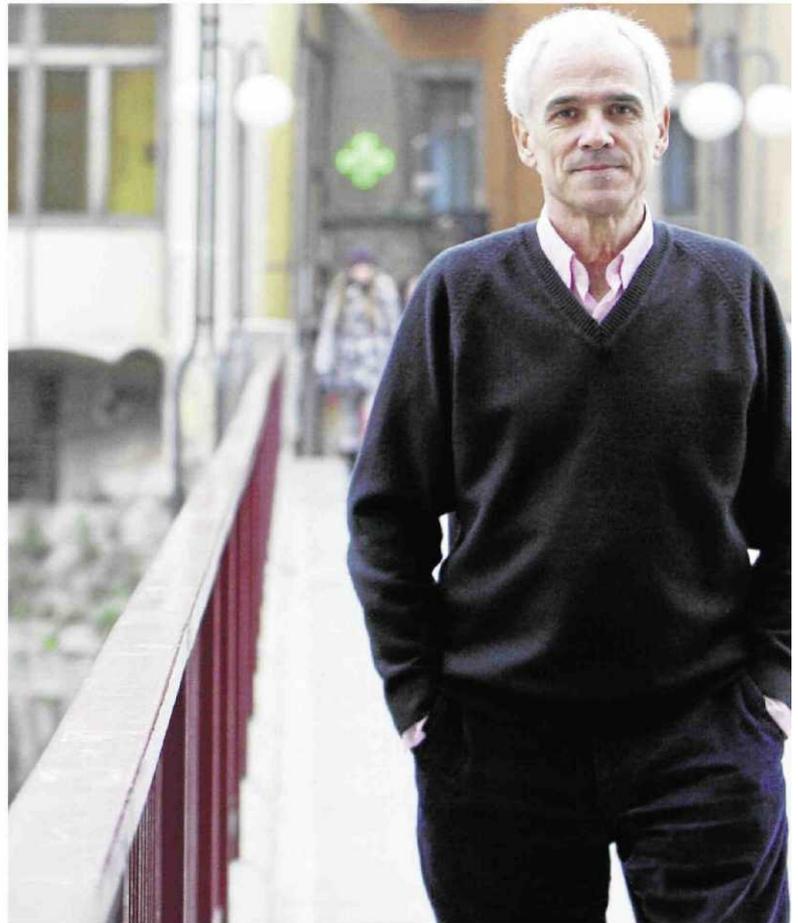
TEXT: DANIEL BONAVENTURA FOTOGRAFIA: MARC MARTÍ

Personatge extremadament sensible, intel·lectual compromès, Jaume Curbet (Girona, 1952) ha dedicat la vida a pensar sobre què fem malament la humanitat, i la seva conclusió és que el primer que hauríem de fer, urgentment, sense dilació, si volem tenir alguna oportunitat de no estrellar-nos, és frenar. Prèmer el fre amb força i reduir la velocitat fins pràcticament aturar el frenètic ritme consumista insostenible que ens amenaça, i treure tensió de passada, relaxar l'estressant model competitiu basat en l'individualisme exacerbant. En aquesta entrevista, concedida a propòsit de la publicació del seu llibre *Un món insegur* (CGG Edicions), ens ho explica.

Acaba de presentar a Girona el llibre «Un món insegur», on afirma que ens trobem davant d'un «autèntic risc de catàstrofe planetària». A quin risc es refereix? Hi ha dues dimensions, l'ecològica i la relació entre els humans. Pel que fa a la primera, ja sabem ara mateix que està en marxa un procés catastròfic, una catàstrofe radicalment diferent de les anteriors, que posa en immediat perill la supervivència de la pròpia humanitat. La segona és que, en el procés civilitzador, la humanitat semblava que havíem après a gestionar la violència, però aquests darrers 20 o 30 anys estem veient que les relacions entre els humans han entrat en una fase molt crítica, radicalment conflictiva i la violència hi torna a jugar un paper dominant. Hem de tenir en compte que, a diferència d'altres etapes de la humanitat, en aquest moment tenim armes de destrucció massiva que abans no existien.

Havent vist i estudiat l'Holocaust nazi, semblaria que mai més no podríem caure en el mateix error, però veiem per exemple a Israel com les mateixes víctimes de l'Holocaust apliquen la mateixa medicina als palestins. Com és que no aprenem? Sí, el cas d'Israel és lacerant. Aquesta és la pregunta crucial. Per què als humans ens costa tant d'adonar-nos de la gravetat dels nostres actes, i sobretot de ser conscients de les veritables fonts del conflicte humà. Imputem a determinats col·lectius la responsabilitat total dels nostres mals, i per això patim aquest oblit. Hauríem de buscar les arrels del conflicte en nosaltres mateixos, hauríem d'entendre que la humanitat és un tot, i que nosaltres en formem part. No hauríem d'oblidar que la causa està en un mateix. La humanitat és un tot i oblidar això és caure en una relació conflictiva amb el medi ambient i conflictiva amb les relacions socials, i això explota inevitablement cíclicament en violències.

No puc tenir la consciència tranquil·la si sé que en alguna part del món hi ha gent que pateix, però a molts, sobretot als poderosos, sembla no importar-los, fins i tot, amb les seves accions, afavoreixen el patiment... Actuem egoïstament. La nova societat competitiva es basa en l'individualisme exacerbant, però és un individualisme poc intel·ligent. Semblaria que egoisme vol dir procurar pel meu bé, i a nivell econòmic procurem enriquir-nos prescindint dels danys que als altres podem causar, i això no és intel·ligent. No és que no sigui ètic, és que no és intel·ligent. Si comparem les societats actuals, aquelles que tenen més cohesió i menys diferències econòmiques són les societats més justes, més tranquil·les i més pacífiques. I a la inversa, aquelles societats que com els Estats Units tenen el producte interior brut més elevat, com que són societats radicalment desiguals, i a més a més la desigualtat ha anat creixent els últims decennis, són

les societats més violentes.

L'origen de la violència és la desigualtat? Hi ha una correlació directa. Científicament està demostrat i a més a més el sentit comú ho avala. Com pot ser pacífica una societat que té unes poques persones cada dia més riques i una immensa majoria cada dia més pobre?

Seria possible una societat molt rica on tothom fos molt ric i, com que no hi hauria diferències, tothom s'ho passaria molt bé? No ho sé, però sense ser tan ambiciosos hauríem d'anar a construir una d'aquelles societats amb les necessitats bàsiques cobertes i on les diferències de renda que hi pugui haver siguin intel·ligibles. Es tracta que la convivència predomini per sobre del conflicte. És el cas de les societats nòrdiques com Suècia, Canadà, Noruega, Dinamarca...

A quin escenari anem, doncs? Estem en una crisi que presenta un perill enorme, però també una oportunitat enorme. La gran oportunitat és que ens adonem que aquest model econòmic ha entrat en crisi i que siguem capaços de reaccionar per impulsar un creixement humà, basat en la convivència i en la confiança mútua. Això no exclou un creixement econòmic raonable, so-

cialment i econòmicament sostenible, que ens faci més rics a tots; això sí que és un futur enraonat.

Algú ha dit que la humanitat som un col·lectiu a punt d'estavellar-se en cotxe a 200 km/hora contra una paret i mentrestant ens dediquem a discutir com fabricar un cotxe que corri més... Com que estem davant d'un perill tan imminent, la meua única esperança és que obrim els ulls. Quan ens adonem que anem a 200 km/hora contra una paret, frenarem. No analitzarem cap on hem d'anar, primer frenarem.

Un dels seus autors de capçalera és Zygmunt Bauman. Com ell, vostè parla de la necessitat d'una autoritat mundial pública. Aquest seria un dels elements. Els grans problemes de la humanitat ens afecten a tots i ens n'hem d'acabar de conscienciar. És clar que calen accions a nivell mundial, però això no exclou que localment hi ha accions a fer. És també a Girona on ens estem jugant la convivència amb la naturalesa i la convivència humana. No hauríem d'usar un cop més la globalització i dir que és un problema tan gros que jo no hi puc fer res.

És positiva una proposta municipal per reduir a la meitat el trànsit rodad? És clar. Tot el